

Utbildningsdepartementet

Forskningspolitiska enheten

Maria Wästfelt

Telefon 08-405 22 58

Mobil 070-263 37 57

E-post maria.wastfelt@education.ministry.se

Ett nytt ALF avtal

Genom det s.k. ALF-avtalet mellan staten och vissa landsting regleras frågor om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Här regleras också statens ersättning för landstingens åtaganden att medverka i läkarutbildning och kliniskt inriktad medicinsk forskning som enligt avtalet bygger på tillgång till hälso- och sjukvårdens resurser och ska ha särskild betoning på den patientnära forskningen. Nuvarande avtal, som ingicks 1 januari 2004, sades upp av regeringen i december 2009 och gäller t.o.m. utgången av 2014.

ALF-medlen är totalt ca 2,2 miljarder kronor per år, varav ca 1,7 miljarder kronor används till klinisk forskning och ca 500 miljoner kronor till läkarutbildning. De ALF-medel som går till forskning utgör den enskilt största delen av de statliga medel som avsätts för klinisk forskning. De kan jämföras med den del av universitetens basanslag som avsätts till klinisk forskning som utgör ca 500 miljoner kronor per år. Från Vetenskapsrådet avsätts ca 400 miljoner kronor per år till klinisk forskning. Det är mot den bakgrunden ett starkt statligt intresse att ALF-medlen för klinisk forskning och utbildning används för att skapa och upprätthålla en hög kvalitet. Den kliniska forskningen ska leda till en höjd kvalitet i vården, genom t.ex. nya behandlingsmetoder. Generellt bör utgångspunkten vara att den sjukvård som är kopplad till medicinsk forskning och till utbildning (universitetssjukvården) ska ligga i spetsen kvalitetsmässigt. Klinisk forskning och utbildning bidrar i sin tur till att skapa förutsättningar för detta.

Genom det nu uppsagda avtalet togs steg i riktning bort från det traditionella synsättet att landstingen erhållit ALF-medlen som intrångsersättning för att forskning och utbildning bedrivs i sjukvården, och parterna avsåg att fördjupa och vidga sitt samarbete betonades. Denna utveckling bör ytterligare understrykas i ett nytt avtal, och förutsättningarna för klinisk forskning och utbildning av hög

kvalitet förstärkas. ALF-medlen bör därför hanteras gemensamt av parterna inom respektive landsting.

Statens principiella utgångspunkter inför förhandlingarna

- Staten och de berörda landstingen har ett gemensamt intresse och ansvar att erbjuda bästa möjliga miljö för klinisk forskning, utbildning och utveckling.
- Staten och de berörda landstingen har ett gemensamt intresse och ansvar att höja vårdkvaliteten och effektiviteten. Det ska ske genom att utveckla och använda innovativa lösningar och mer effektivt samverka mellan företag och hälso- och sjukvården.
- Universitetssjukvård ska hålla hög kvalitet bl.a. vad avser kliniska prövningar, nyttjande av innovativa läkemedel och produkter, implementering av nya evidensbaserade metoder, behandlingsforskning och demonstrationsprojekt.
- Ett centralt avtal upprättas mellan staten och de berörda landstingen där en förutsättning för att ALF-medel ska utgå är att det ska finnas regionala överenskommelser mellan berörda landsting och universitet. I dessa överenskommelser ska genomförandet av uppdraget om utbildning, forskning och utveckling förtydligas, bl.a. genom gemensam organisation och tillgång till sjukvården och kliniskt verksam personal för forskning och utbildning.
- De regionala överenskommelserna ska kvalitetssäkras och godkännas.
- En del av ALF-medlen ska fördelas från nationell nivå av parterna gemensamt till infrastruktursatsningar.
- En årlig uppföljning av hur ALF-medlen använts ska genomföras.
- En extern fristående utvärdering av kvaliteten på den kliniska forskningen i enlighet med ALF-avtalet ska ske vart 3-4 år. Implementering av kunskaperna i hälso- och sjukvården samt kvalitetsmässig utveckling av hälso- och sjukvården ska ingå i utvärderingen.
- Resultat av utvärderingen ska kunna ligga till grund för omfördelning av en viss del av forskningsmedlen.
- Kvaliteten på den kliniska delen av läkarutbildningen utgör en viktig del av Högskoleverkets återkommande kvalitetsutvärdering av utbildningen.

- När landstingen ingår avtal med privata vårdgivare, ska dessa avtal, där så behövs, säkerställa att utbildning och forskning kan utföras med hög kvalitet i den miljön.